

ПОСАВЦИ У ОДБРАНИ УЖИЧКЕ РЕПУБЛИКЕ

Размах устанка у јесен 1941. године забринуо је немачку и квислиншку власт. Зато оу били присиљени да доводе нова појачања. Немци су довели најпре једну, па затим и другу своју дивизију ради угушивања устанка. Почела је прва непријатељска офанзива на слободну партизанску територију.

Посавски партизански одред нападнут је из два правца. Једна колона наваљивала је на правцу Београд — Шабац, а друга на правцу Београд — Ваљево.

После великих борби и свирепог понашања према становништву на правцу према Ваљеву, вођена је жестока борба у селу Грабовцу. У овој борби пошнуло је око тридесет немачких војника, али су и наше јединице имале губитке. Погинули су ГТја Ђупурдија, Јован Седлар, Божа Маринковић и још неколико другова. Водника друге чете Бору Кечића Немци су најпре убили па затим запалили. У пределу где је борба вођена окупатор је спалио све куће, а после тога стрелјано је стотину недужних сељака из Грабовца.

Немачка колона која је надирала према Шапцу сукобила се са Трећом посавском четом код цркве у Ориду. Црква се налазила на истакнутом положају, који је у току ове борбе неколико пута прелазио из руке у руку.

Пред надмоћнијим непријатељем Посавци су се после борбе у Ориду повлачили према реци Добрави. Добили су задатак да контролишу пут Ваљево — Шабац. На том правцу надирала је немачка 342. дивизија.. Најтеже борбе с овом немачком групацијом Прва и Друга посавска чета водиле су код села Грижиљева, око Коњског гроба и Средачког гробља. У овој борби погинуо је Хари Шихтер, немачки војник који је побегао из немачког затвора и дошао у Пооавски одред.

Посавци су се пред надмоћнијим непријатељем повлачили западно од Ваљева. Добили су задатак да с двома четама Ужичког партизанског одреда ослободе Љубовију. На простору Пецке, Иве, Драгодола, Прослопа, Горње и Доње Љубовије требало је разбијати четничке групације. Ових дана нарочито је била активна немачка авијација. Ако смо се кретали дању, авиони су нас пратили. Једног дана кружио је извиђачки авион и затим довео девет не-

мачких „штука“ које су жестоко бомбардовале Пецку. Од тог бомбардовања погинуло нам је двадесетак другова. Поред осталих, погинули су Спаооје Станојчић, обућарски радник и комуниста из Обреновца, затим учитељ Јовичић из Дрена и многи други. Ово бомбардовање унело је доста узнемирености међу борце, јер такву врсту напада до тада нису доживљавали.

После краћег одмора у Ивану и Драгодолу, чете су изашле на положаје у Прослопу, Горњој и Доњој Љубовићи. Дошло је до окршаја с четничким јединицама. Код Доње Љубовиће погинуо нам је водник из Друге чете Мома Миндра.

Успели смо после тешких борби да заузмемо Љубовију и тиме је затворен пут надирању Немаца према Ужицу. Јединице су биле изморене и исцрпљене. Пребачене су у Ужице на тродневни одмор и сређивање.

Кад је јављено да су Немци кренули у нову офанзиву, Посавци су добили наређење да се врате и да затворе правац Љубовија — Рогачица — Бајина Башта — Ужице. Друга и трећа чета пребациване су камионима из Ужица, ка Љубовији. Негде око Оклетца наши камиони ушли су у немачку колону која се кретала мотоциклима. Били смо изненађени и ми и они. Дошло је до жестоког окршаја. После једночаоовне борбе повукли смо се и ми, али и Немци. По проценама мештана, Немци су имали око 30 мртвих и више од тога рањених. Из наших чета погинуло је 15 бораца. Међу њима су командир Треће чете Милорад Јовановић, опанчарски радник из Обреновца, затим Милош Матејић, сељак-комуниста из Грабовца, и други.

После ове борбе обе посавске чете пребачене су на положај на Кадињачи. Заузеле су глогожај код Глогоњића кућа, а један брОЈ Посаваца је издвојен, наоружан флашама с бензином и распоређен у заседу поред пута. Наређење је било да се непријатељ пусти да приђе сасвим близу и да се онда туче из свих оружја.

Појавио се први немачки стрељачки строј. Дочекан је ураганском ватром из пушака, пушкомитраљеца и тромблонских бомби. Међу Немцима је за часак настала пометња. Застали су. Убрзо су се средили и у много гушћој колони поново нападали. .. Положај на коме су се налазили Посавци немачке јединице су заобишле и тако су их приморале на одступање.

На Кадињачи је, поред већег броја погинулих и рањених Посаваца, погинуо и комесар Посавског партизанског одреда Бора Марковић, трамвајски радник из Београда, међу радницима познат као Бора трамвајац, а у Посавини као Бора Посавац, касније проглашен за народног хероја.

У борбама на Кадињачи и за одбрану Ужичке републике погинуло је око 50 бораца Посавског партизанског одреда.

;

Милан МАРКОВИЋ